

کد مدرک:
تاریخ:

شیوه نامه برنامه حمایت از پژوهش عمیق شرکت های دانش بنیان

ریاست جمهوری
معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان
بنیاد ملی علم ایران

ریاست جمهوری
معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان
بنیاد ملی علم ایران

شیوه نامه برنامه حمایت از پژوهش عمیق شرکت های دانش بنیان

بهار ۱۴۰۳

مقدمه

این شیوه‌نامه به استناد ماده ۳ (یکی از انواع حمایت از طرح‌های پژوهشی در قالب حمایت‌های رقابتی براساس برنامه مدون بلندمدت) و ماده ۶ آیین‌نامه حمایت‌های بنیاد مصوب هیئت امنای صندوق مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۱ به شرح ذیل به تصویب می‌رسد: بنیاد ملی علم ایران در نظر دارد که از طرح‌های پژوهشی شرکت‌های دانش‌بنیان برای ورود به عرصه انجام پژوهش‌های عمیق حمایت کند. پژوهش عمیق، پژوهشی است که سعی می‌کند با رصد تحولات فناوری دنیا و نیازهای داخلی، زمینه را برای خلق محصولات نسل جدید و بعدی فراهم نموده و رقابت‌پذیری شرکت‌های داخلی را در تعامل با رقبای بین‌المللی افزایش دهد. در زیست‌بوم علم و فناوری کشور، معمولاً از آن دسته از محصولات شرکت‌ها حمایت می‌شود که مراحل اولیه بلوغ را طی کرده و در حال ورود به بازار هستند؛ در صورتی که شناخت آینده بازار و پژوهش در مورد محصولات متفاوت با امروز، کاری مهم و پرریسک در زنجیره است. بنیاد در مقایسه با سایر ارکان علم و فناوری که هدف آن‌ها، حمایت از شرکت‌ها در انتهای زنجیره و نزدیک به محصول و بازار است در ابتدای زنجیره و به‌عنوان حامی پژوهش‌های عمیق عمل می‌کند و سایر نهادهای حمایتی زیست‌بوم، با حمایت‌های تکمیلی خود، راه ورود محصولات جدید به بازار را هموار می‌کنند. این برنامه با پوشش ریسک خود باعث می‌شود که محصولات نسل بعدی، پیچیده و دارای نوآوری بالا توسط شرکت‌های رده بالای دانش‌بنیان، وارد بازار داخلی و خارجی (صادرات) شوند و نوآوری در آن شرکت‌ها تداوم یابد.

هدف برنامه

هدف نهایی این برنامه، افزایش رقابت‌پذیری شرکت‌های دانش‌بنیان کشور بواسطه پوشش ریسک در مقایسه با محصولات فناورانه شرکت‌های خارجی با محوریت پژوهش‌های عمیق است. همچنین هدف عملیاتی این برنامه عبارتند از:

- بسترسازی برای تولید فناوری‌های آینده؛
- تداوم نوآوری در شرکت‌های دانش‌بنیان؛
- افزایش تعداد محصولات پیچیده دانش‌بنیان؛
- ارتباط دانشگاه با صنعت.

شیوهنامه برنامه حمایت از پژوهش عمیق شرکت های دانش بنیان

ماده ۱: تعاریف و اختصارات

معاونت: معاونت علمی و فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری؛

شرکت متقاضی: شرکت های دانش بنیانی که مورد تأیید معاونت بوده و نیاز پژوهشی خود را در سامانه طرح های پژوهشی بنیاد (کاپیر) ثبت می کنند.

شرکت دانش بنیان: شرکت خصوصی است که به منظور هم افزایی علم، ثروت و توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمت) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان فعالیت می کند.

سامانه: سامانه مدیریت پژوهش کاپیر؛

بنیاد: بنیاد ملی علم ایران؛

برنامه: برنامه حمایت از پژوهش عمیق شرکت های دانش بنیان؛

شرکت کارگزار: شرکت خصوصی و مورد تأیید معاونت است و در فرآیند غربالگری و داوری تقاضانامه طرح (RFP) به بنیاد کمک می کنند.

دبیر برنامه: فردی است که از سوی رئیس بنیاد به عنوان مسئول اجرای برنامه تعیین می شود.

کمیته برنامه: کمیته برنامه پژوهش عمیق دانش بنیان که متشکل از دبیر برنامه، شرکت کارگزار در صورت وجود (بدون حق رای)، رئیس / معاونت پژوهش و فناوری بنیاد / رئیس کارگروه ها، یک نفر از معاونت علمی (معاونت توسعه شرکت های دانش بنیان)، یک نفر از مرکز همکاری های تحول و پیشرفت ریاست جمهوری، یک نفر از صندوق نوآوری و شکوفایی، نماینده کارگروه تخصصی و افراد متخصصی که حسب مورد به تشخیص دبیر برنامه لازم است حضور یابند تشکیل می شود و وظیفه بررسی و تأیید نهایی تقاضانامه و پیشنهاد را پس از دریافت نتایج غربالگری و ارزیابی در چهارچوب اولویت های پژوهشی بنیاد دارد.

حمایت: وجوهی که پس از تصویب پیشنهادیه طرح در قالب تفاهم نامه پژوهشی و پس از انجام تعهدات طرح به مجری طرح پرداخت می شود.

تقاضانامه (RFP): اعلام نیاز پژوهشی توسط شرکت های دانش بنیان مطابق فراخوان اعلامی توسط بنیاد طبق فرم های موجود در سامانه بنیاد

پیشنهاد طرح: تقاضانامه یا پیشنهاد ثبت شده از سوی مجری طرح پس از اعلام فراخوان حمایت از طرح های پژوهشی با محوریت نیاز پژوهشی شرکت متقاضی مطابق فرم های موجود در سامانه بنیاد.

داور: فردی است که پیشنهاد یا تقاضانامه طرح، پس از تأیید شرایط اولیه برای ارزیابی به او ارسال می شود.

ناظر: فردی است که پس از تصویب پیشنهاد طرح، وظیفه نظارت بر حسن اجرای آن را بر عهده دارد. ناظر علمی از سوی بنیاد و ناظر فنی از سوی شرکت متقاضی تعیین می شود.

شیوه نامه برنامه حمایت از پژوهش عمیق شرکت های دانش بنیان

کد مدرک:
تاریخ:

مجری طرح (پژوهشگر اصلی): ارائه دهنده اصلی پیشنهاد و راهبر تیم مجری که باید عضو هیئت علمی یکی از دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و موسسات مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا مراکز پژوهشی دارای مجوز از مراجع صلاح باشد.

دانشگاه / پژوهشگاه: دانشگاه، پژوهشگاه مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا مراکز پژوهشی دارای مجوز از مراجع صلاح.

عضو هیئت علمی: عضو هیئت علمی تمام وقت و فعال (غیربازنشسته) دارای حکم کارگزینی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا مراکز پژوهشی دارای مجوز از مراجع صلاح.
کارگروه تخصصی: کارگروه های ذیل بنیاد؛

شورای علمی: گروهی متشکل از افراد برجسته علمی و پژوهشی است که طبق اسناد بالادستی بنیاد، به عنوان یکی از ارکان تصمیم گیری و تخصصی، وظیفه تصمیم گیری نهایی درباره طرح ها و پیشنهاد های ارسالی به بنیاد را برعهده دارد.

فرآیند اجرایی برنامه

ماده ۲: انتشار فراخوان، دریافت تقاضانامه و ارزیابی آن

۱. بنیاد، برنامه را در قالب فراخوان مصوب شورای علمی، اعلام می نماید و این فراخوان از طریق سایت بنیاد و معاونت اعلام می شود. همچنین بنیاد می تواند به موازات انتشار فراخوان در سایت، به طریقی که ممکن باشد موضوع فراخوان را به اطلاع ستادهای معاونت علمی، مرکز همکاری های تحول و پیشرفت ریاست جمهوری، صندوق نوآوری و شکوفایی و معاونت شرکت ها و موسسات دانش بنیان نیز جهت انتشار فراخوان برساند.

۲. مخاطب فراخوان، شرکت های دانش بنیان (همه انواع آن) هستند.

۳. پس از انتشار فراخوان، ثبت تقاضای پژوهشی توسط شرکت متقاضی و اعلام نیازهای پژوهشی مطابق فراخوان، صرفاً از مسیر سامانه طرح های پژوهشی بنیاد (کایپر) بوده و شرکت متقاضی باید مستندات خود را از طریق این سامانه ارسال نماید. فرآیند ارسال تقاضانامه در پیوست ۱، بخش الف موجود است.

۴. چنانچه تقاضانامه های دریافتی مطابق شرایط پیش بینی شده در فراخوان به بنیاد ارسال شود، دبیر برنامه از صندوق نوآوری و شکوفایی، معاونت علمی و ستادهای ذیل آن جهت اطمینان از عدم دریافت حمایت قبلی و تکراری نبودن تقاضا استعلام خواهد گرفت.

۵. پس از دریافت نتیجه استعلام و اطمینان از عدم دریافت حمایت از مراجع مذکور در بند ۴، به منظور ارزیابی و غربالگری، تقاضانامه ها به شرکت های کارگزاری ارسال و مطابق با معیارهای اعلامی از جانب بنیاد نسبت به ارزیابی و غربالگری اقدام و نتیجه را به بنیاد ارسال می کنند (پیوست ۲). نتایج ارزیابی توسط داوران متخصص موجود در بانک داوران سامانه مورد بررسی نهایی قرار می گیرند.

شیوه نامه برنامه حمایت از پژوهش عمیق شرکت های دانش بنیان

کد مدرک:
تاریخ:

تبصره: به منظور عدم ایجاد تعارض منافع، داورهای پیشنهادی نباید خود صاحب کسب و کار و شرکت در آن حوزه باشند.

۶. نتایج ارزیابی در کمیته برنامه مطرح و نسبت به رد یا تایید آن تصمیم گیری می شود.

ماده ۳: انتشار فراخوان، دریافت پیشنهاد و ارزیابی

۱- پس از تایید تقاضانامه پژوهشی شرکت های متقاضی، فراخوان حمایت از طرح های تأیید شده علاوه بر انتشار از طریق سایت بنیاد، به دانشگاه ها و دستگاه های مرتبط ارسال می شود. مهلت اولیه هر فراخوان یکماه بوده و در صورت صلاحدید، تمدید می شود.

۲- به منظور غربالگری و ارزیابی پیشنهاد های دریافتی از اعضای هیئت علمی، از ظرفیت داوری کارگروه های تخصصی استفاده می شود. شاخص های مربوط به پیشنهاد مناسب در پیوست ۲ موجود است. پیشنهاد مد نظر پس از اعلام نظر داوران و کارگروه تخصصی برای بررسی در کمیته برنامه پژوهش عمیق دانش بنیان و برای تصویب نهایی در شورای علمی مطرح می شود. پس از تصویب پیشنهاد در شورای علمی، تفاهم نامه حمایت از طرح بین بنیاد با شرکت متقاضی و مجری به صورت مجزا منعقد می شود (پیوست ۱ بخش ب).

۳- شرکت متقاضی بایستی پس از عقد تفاهم نامه و قبل از شروع طرح، سهم خود از هزینه طرح را به صورت مرحله ای به بنیاد واریز نماید. شرکت متقاضی باید پس از عقد قرارداد تا صد در صد (۱۰۰ درصد) از سهم خود را در قالب تضمین معتبر به بخش مالی بنیاد تحویل دهد. بدیهی است که در صورت عدم واریز و تداوم آن و با تصمیم شورای علمی طرح خاتمه می یابد.

۴- مجری مکلف است پس از عقد قرارداد و تا صد در صد (۱۰۰ درصد) از ارزش طرح را در قالب تضامین معتبر به بخش مالی بنیاد تحویل دهد.

۵- مجری مکلف است در پایان هر فاز (طبق جدول گانت چارت)، گزارش پیشرفت طرح را به بنیاد ارسال نماید.

۶- در صورتی که پس از فراخوان مشخص شود طرحی تکراری بوده و یا دانش فنی آن در کشور موجود است در هر مرحله ای که باشد تصمیم شورای علمی در این خصوص لازم الاجراست و امکان اعتراض از متقاضی و مجری طرح سلب می شود.

ماده ۴: میزان حمایت مالی از طرح پژوهشی توسط بنیاد و شرکت متقاضی

- ۱- سقف حمایت از طرح‌های مربوط به برنامه و سهم بنیاد از حمایت مالی آن طرح‌ها، سالانه توسط شورای علمی تعیین می‌شود.
- ۲- بررسی گزارش پیشرفت طرح و تأیید آن جهت ادامه پرداخت مالی بر عهده ناظر علمی تعیین شده در کارگروه‌های تخصصی بنیاد است و پرداخت در فازهای مختلف طبق ضوابط بنیاد انجام می‌شود.

ماده ۵: تکرارپذیری طرح

۱. مجری طرح بایستی جهت اطمینان از انتقال‌پذیری دانش فنی، مستندات تکرارپذیری را به بنیاد ارسال و پس از خاتمه طرح، طبق شرایط ذکر شده، آزمایش را در شرکت متقاضی تکرار نماید. هزینه آزمون تکرارپذیری طرح بر عهده شرکت است.
۲. در صورتی که تکرارپذیری به درستی انجام گیرد و آزمایشگاه مرجع (در صورت وجود) نتایج طرح را معتبر اعلام کند طرح خاتمه می‌یابد. ملاک پذیرش طرح، نظر و رضایت ناظران است و هر گونه تصمیم‌گیری در این مرحله در صورت عدم رضایت ناظران به عهده شورای علمی بنیاد می‌باشد.
۳. موارد مسکوت در این شیوه‌نامه، تابع مقررات حاکم بر طرح‌های پژوهشی بنیاد است.

ماده ۶: مالکیت فکری

ابعاد مالکیت فکری برنامه در قالب سندی مجرا و پس از تصویب شورای علمی منتشر می‌شود.

شیوه نامه برنامه حمایت از پژوهش عمیق شرکت های دانش بنیان

کد مدرک:
تاریخ:

پیوست ۲

۱. مستندات و شاخص های غربال تقاضنامه

۱- مستندات:

مستندات و گزارشات محصولات قبلی شرکت دانش بنیان، سند ثبت شرکت، اظهارنامه های مالیاتی، تعداد پرسنل به انضمام بیمه نامه ها، قراردادهای مرتبط با طرح (سند قرارداد)، تقاضنامه - RFP، معرفی نامه نماینده شرکت، اظهارنامه مالیاتی، لیست بیمه اعضای تیم تحقیق و توسعه.

۲- شاخص ها:

- پژوهشی بودن تقاضا؛
- تکراری نبودن موضوع پژوهش و عدم وجود دانش فنی محصول در کشور؛
- عدم مخالفت متقاضی با برون سپاری طرح؛
- تکمیل فایل طبق فایل تقاضنامه پیوست شده در سامانه کاپیر؛
- وجود زیرساخت اعم از متخصصین و آزمایشگاه در کشور جهت انجام تحقیق و توسعه.

ب. شاخص های ارزیابی تقاضنامه

در مرحله ارزیابی، تقاضای پژوهشی از منظر شاخص های زیر مورد بررسی قرار می گیرد. بدیهی است که اگر آن تقاضا، یکی از شاخص های زیر را نداشته باشد، رد خواهد شد:

۱. تقاضا پژوهشی باشد و یا ابعاد پژوهشی آن پررنگ تر از توسعه ای باشد.
۲. پیچیدگی پژوهشی و نوآوری تقاضای پژوهشی باید محرز شود. پیچیدگی و نوآوری در هر حوزه از فناوری با حوزه دیگر متفاوت است. به همین دلیل لازم است متخصصین هر حوزه در مورد نوآوری آن تقاضا نظر بدهند.
۳. تقاضای پژوهشی آینده نگرانه بوده و منجر به یک محصول نسل جدید شود. رسیدن به دانش فنی محصولی که در قالب واردات در کشور استفاده می شود، می تواند در قالب بومی سازی انجام شود اما این بومی سازی باید ارزش افزوده جدید روی محصول قبلی داشته باشد تا مشتریان را وادار به استفاده از آن محصول کند. ایجاد این ارزش افزوده در محصول جدید که منجر به محصول نسل جدید می شود باید به خوبی تبیین شده باشد.
۴. ضرورت تقاضای پژوهشی و بازار فعلی و بالقوه آن به صورت شفاف تبیین شده باشد. سهم فعلی شرکت از بازار و زنجیره ارزش افزوده فعلی و نقش این محصول در آینده از مواردی است که باید به صورت شفاف تبیین شده باشد.
۵. تقاضای پژوهشی لبه دانشی بوده و مخاطبین آن، اعضای هیئت علمی دانشگاه ها باشند. بدیهی است که اگر تقاضای شرکت متقاضی توسعه و ساخت باشد به معاونت علمی جهت استفاده از اعتبار مالیاتی معرفی خواهد شد.
۶. تقاضای پژوهشی باید سرریز دانشی داشته باشد.

۷. منابع مالی و زمان لازم برای پژوهش و ایجاد خروجی بیش از سقف حمایت مالی بنیاد و توان شرکت نباشد. بدیهی است که در صورت تحمیل بار مالی بیش از سقف حمایتی، مابقی آن باید از سوی متقاضی تأمین شود.
۸. مزیت رقابتی داشته باشد. مزیت محصول تولید شده نسبت به محصولات سایر رقبا در کشور چیست؟
۹. انجام موضوع ضرورت داشته باشد.
۱۰. آزمایشگاه و متخصصین مورد نیاز در کشور موجود باشد.
۱۱. تقاضای پژوهشی چالش‌های محرمانگی و برون‌سپاری نداشته باشد.

پ. شرایط ارزیابی پیشنهاد

پیشنهاد باید طبق فایل پیوست در سامانه کاپیر تهیه و ارسال شود در غیر اینصورت ترتیب اثر داده نخواهد شد. پیشنهاد می‌بایست شرایط زیر را داشته باشد:

۱. همکاران تیم مجری و تحصیلات آن‌ها مشخص بوده و مرتبط با موضوع پژوهش باشند.
۲. ترکیب تیم مجری متناسب با نیاز پژوهشی باشد.
۳. پژوهشگر اصلی، طرح در حال انجام، به نتیجه نرسیده و شکست خورده‌ای در دستگاه‌های حاکمیتی دیگر نداشته باشد. بدیهی است که در صورت کتمان این مسأله از سوی مجری و اطلاع از آن در مراحل بعدی، قرارداد فسخ خواهد شد و تمام هزینه‌های پرداخت شده باید به بنیاد عودت داده شود.
۴. پژوهشگر اصلی، باید سابقه همکاری (وجود محصولات فناورانه و مقالات معتبر) در آن حوزه را داشته باشد.
۵. پژوهشگر اصلی و همکاران تیم مجری نباید دارای ارتباط سازمانی و حقوقی با شرکت متقاضی باشند (غیر از بند ۳ ماده ۵).
۶. پژوهش مدنظر نباید قبلاً توسط یک نهاد دولتی دیگر تأمین مالی شده باشد.
۷. آزمایشگاه و یا مواد اولیه جهت انجام پژوهش در کشور موجود باشند و یا دسترسی به آن‌ها سخت نباشد.
۸. شرح خدمات گانت‌چارت، هزینه‌های اعلام شده و شاخص‌های کلیدی عملکرد منطقی و متناسب با نیازهای پژوهشی ارائه شده از سوی باشند.